

การสร้างและทดสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อใช้วัดความรู้ทั่วไปและทัศนคติ
ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน

นางสาวอัษฎชลี วรรณภิญโญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเภสัชกรรมคลินิก ภาควิชาเภสัชกรรม

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2935-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I21009721

DEVELOPMENT AND VALIDATION OF INSTRUMENTS TO ASSESS
THE GENERAL KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF PATIENTS WITH DIABETES

Miss Aunchalee Wannapinyo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Pharmacy in Clinical Pharmacy

Department of Pharmacy

Faculty of Pharmaceutical Sciences

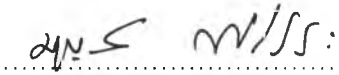
Chulalongkorn University

Academic Year 2002

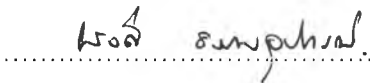
ISBN 974-17-2935-9

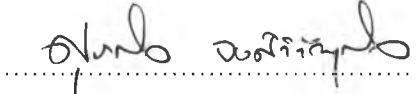
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสร้างและทดสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อใช้วัดความรู้ทั่วไปและ
ทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
โดย นางสาวอัญชลี วรรณภิญโญ
สาขาวิชา เภสัชกรรมคลินิก
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาริณีย์ กฤติยานันต์
 นายแพทย์ทองคำ สุนทรเทพวรากุล

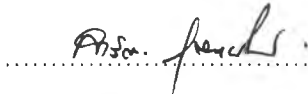
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้เป็น
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

 คณบดีคณะเภสัชศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ ตันตีสิริระ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์เรวัตี ธรรมอุปการณ์)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาริณีย์ กฤติยานันต์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ วินิจวัจนะ)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี)

อัญชลี วรรณภิญโญ: การสร้างและทดสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อใช้วัดความรู้ทั่วไปและทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน. (DEVELOPMENT AND VALIDATION OF INSTRUMENTS TO ASSESS THE GENERAL KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF PATIENTS WITH DIABETES) อาจารย์ที่ปรึกษา: อ.ดร.ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: ผศ.สาริณีย์ กฤตยานันต์, นพ.ทองคำ สุนทรเทพวรากุล, 258 หน้า. ISBN 974-17-2935-9.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงวิธีการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ทั่วไปและทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีความเที่ยงและความตรง (2) เปรียบเทียบระดับคะแนนความรู้ทั่วไปและทัศนคติที่วัดได้จากเครื่องมือกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีผลต่อการทำนายความรู้ทั่วไปและทัศนคติของผู้ป่วย วิธีการดำเนินการวิจัยที่นำไปปฏิบัติได้ผ่าน 3 ขั้นตอนดังนี้ (1) การสร้างเครื่องมือ (2) การทบทวนข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ และ (3) การทดสอบเครื่องมือ ข้อคำถามของเครื่องมือสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 70 ข้อ โดย 40 ข้อเป็นเครื่องมือใช้วัดความรู้และมีลักษณะตัวเลือกเป็นแบบถูก ผิดและไม่ทราบ เครื่องมือวัดทัศนคติประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ มีลักษณะตัวเลือกเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล 5 ระดับโดยเริ่มตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) จนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) หลังจากรับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวัดทั้งสองชนิดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเบาหวานแล้ว จึงนำไปทดสอบขั้นต้นกับกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน 15 คน และนำไปทดสอบนำร่องกับกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานจำนวน 253 คน จากโรงพยาบาล 3 แห่ง เครื่องมือเพื่อใช้วัดความรู้และทัศนคติมีการปรับปรุงแก้ไขตามผลของการวิเคราะห์ข้อคำถามและการวิเคราะห์องค์ประกอบตามลำดับ หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือวัดทั้ง 2 ชนิดไปทดสอบกับผู้ป่วยโรคเบาหวาน 811 คนจาก 21 โรงพยาบาลและทำการแก้ไขปรับปรุงอีกโดยใช้การวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ทั่วไป ส่วนเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติได้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบร่วมกับการวิเคราะห์ข้อคำถาม ผลการวิจัยพบว่าเครื่องมือวัดทั้ง 2 ชนิดมีความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงอยู่ในระดับดี เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ทั่วไปได้รับการปรับปรุงแก้ไขเหลือ 21 ข้อและมีค่าความเที่ยงคูเดอร์และริชาร์ดสัน 20 เป็น 0.81 ส่วนเครื่องมือวัดทัศนคติได้รับการปรับปรุงแก้ไขเหลือ 18 ข้อและมีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาเป็น 0.78 โครงสร้างของเครื่องมือวัดทัศนคติได้จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ทัศนคติเกี่ยวกับเภสัชกร 7 ข้อ (2) ทัศนคติเกี่ยวกับสังคมและการปรับตัว 7 ข้อ (3) ทัศนคติเกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจเรื่องยาและโรคเบาหวาน 4 ข้อ ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่าระดับคะแนนความรู้และทัศนคติมีความแตกต่างกันตามข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาในการเป็นโรคเบาหวาน) เมื่อทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่าข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วย (เช่น เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการเป็นโรคเบาหวาน) สามารถใช้เป็นตัวทำนายการเปลี่ยนแปลงของความรู้และทัศนคติได้ การทดสอบเครื่องมืออย่างต่อเนื่องจะทำให้ได้ข้อมูลความตรงตามโครงสร้างที่ใช้ในการประเมินความรู้และทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวานได้ดียิ่งขึ้น เครื่องมือที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้วัดผลของโปรแกรมการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยโรคเบาหวานโดยเภสัชกรหรือบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ รวมถึงใช้ประโยชน์ในงานวิจัยหรือการทดสอบสมมติฐานอื่นต่อไปในอนาคต

ภาควิชา.....เภสัชกรรม.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....เภสัชกรรมคลินิก.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2545.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4476641333: MAJOR CLINICAL PHARMACY

KEYWORD: DEVELOPMENT/VALIDATION/INSTRUMENTS/KNOWLEDGE/ATTITUDES/DIABETES

AUNCHALEE WANNAPINYO : DEVELOPMENT AND VALIDATION OF INSTRUMENTS TO ASSESS THE GENERAL KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF PATIENTS WITH DIABETES. THESIS ADVISOR: SUPAKIT WONGWIWATTHANANUKIT, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR: ASST. PROF. SARINEE KRITTIYANUNT, THONGKUM SUNTHORNTHHEPVARAKUL, MD. 258 pp. ISBN 974-17-2935-9.

The purpose of this methodological research was to: (1) develop instruments to measure diabetic patients' knowledge and attitudes; (2) compare diabetic patients' knowledge and attitudes scores with their demographic variables; and (3) determine the relationships between selected diabetic patients' demographic variables and patients' knowledge and attitudes scores. This study was implemented through three major steps: (1) instrument development, (2) expert review of the instrument, and (3) testing of the instrument. Generating instrument items were based on literature review. The initial 70-item instruments were created, forty items was intended to assess patients' general knowledge and the response choices were true, false, and unknown. Thirty items was intended to assess patients' attitudes and Likert scale ranged from strongly disagree (1) to strongly agree (5) was used as response choices. Following content validation by expert review panels, the instruments were pretested with a sample of 15 patients and pilot tested with a sample of 253 diabetic patients from three hospitals. The general knowledge and attitudes instruments were revised based on the results of item analysis and exploratory factor analysis, respectively. Subsequently, both revised instruments were administered to 811 patients from twenty-one hospitals and revised based on item analysis for knowledge instrument and exploratory factor analysis with item analysis for attitude instrument. The results indicated that both instruments had content validity and high reliability. The general knowledge instrument was revised to 21 items with Kuder-Richardson 20 of 0.81. The attitude instrument was further reduced to 18 items and its coefficient alpha was 0.78. A three-factor structure was identified and interpreted as representing three subscales: (1) attitudes toward pharmacist (7 items), (2) attitudes toward society and self-adaptation (7 items), and (3) attitudes toward perception and understanding of medicine and disease (4 items). The analysis of variance demonstrated that there were significant differences among selected patients' knowledge and attitude scores based on several demographic variables (e.g., educational level, career, and duration of diabetes) for each subscale and/or all combined subscales. The multiple regression demonstrated that several patient demographic variables (e.g., gender, educational level, and duration of diabetes) were found to be significant predictors of patients' knowledge and attitudes. Ultimately, instruments can be used to assess the effect of providing diabetic education program by pharmacists or other health care professionals and test for future research questions or hypothesis.

Department.....Pharmacy.....Student's signature.....*Aunchalee Wannapinyo*

Field of study.....Clinical PharmacyAdvisor's signature.....*Supakit Wongwiwatthananut*

Academic year2002.....Co-advisor's signature.....*Sarinee Kulliyaporn*

Co-advisor's signature.....*Thongkum Sunthornthhepvaraku*

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสนับสนุนจากหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ ผู้ให้แนวคิดในการวิจัย คำแนะนำและความช่วยเหลือ ทำให้การวิจัยนี้ลุล่วงด้วยดี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ. สาริณีย์ กฤตยานันต์ ผู้ให้คำแนะนำปรึกษาและความช่วยเหลือในการวิจัย มาโดยตลอด

คณาจารย์ผู้ช่วยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ รศ. เรวดี ธรรมอุปกรณ์ รศ. อัจฉรา อุทิศวรรณกุล ผศ. สุรชาติพิย์ พิชญไพบุลย์ อาจารย์ ดร. สมฤทัย วัชรวิวัฒน์ อาจารย์ ดร. สุรีย์ เจียรณ์ มงคล อาจารย์สิริพรรณ พัฒนาฤดี ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือที่จะนำไปใช้ตลอดจนได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผศ. ดร.วินิจ วินิจวัจนะ ที่กรุณาแนะนำและให้คำปรึกษาในการทำวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชยันนาท ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ที่อนุญาตให้เข้าทำการเก็บข้อมูล นายแพทย์ทองคำ สุนทรเทพวรากลุค โรงพยาบาลราชวิถี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมผู้ช่วยตรวจสอบความถูกต้องและเนื้อหาของเครื่องมือและให้คำแนะนำปรึกษาในการวิจัยเป็นอย่างดี แพทย์หญิงศศิธร พิณิจผล โรงพยาบาลชยันนาท ผู้ช่วยตรวจสอบเนื้อหาของเครื่องมือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง พันเอก นายแพทย์ ชุมพล เปี่ยมสมบูรณ์ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ที่กรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างมากในการวิจัยครั้งนี้

เภสัชกรและเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่กลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลชยันนาท โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ในการให้คำแนะนำและได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

เจ้าหน้าที่ งานเวชระเบียน งานการพยาบาล โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลชยันนาทและโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ผู้ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลและเภสัชกรทุกท่านในโรงพยาบาลทุกแห่งที่เป็นแหล่งเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ ได้แก่ โรงพยาบาลสรรพยา โรงพยาบาลพรหมบุรี โรงพยาบาลอานันทมหิดล โรงพยาบาลเสนา โรงพยาบาลบางซ้าย โรงพยาบาลบางมูลนาก โรงพยาบาลแม่จัน โรงพยาบาลแจ้ห่ม โรงพยาบาลหนองบัวลำภู โรงพยาบาลศรีสะเกษ โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต โรงพยาบาลชุมพร โรงพยาบาลพัทลุง โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา โรงพยาบาลจอมบึง โรงพยาบาลปากท่อ โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง และ โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งได้ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้ช่วยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำเครื่องมือวัด และให้ข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่ง

สุดท้าย ครอบครัวตลอดรวมถึงญาติพี่น้องทุกท่าน และเพื่อนผู้ให้คำแนะนำทุกท่าน ซึ่งไม่สามารถลงนามในที่นี้ได้ครบถ้วน ผู้วิจัยรู้สึกขอบพระคุณอยู่ในใจเสมอมาและขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 ปรัชศน์วรรณกรรม	
ระบาศติวิทยาของโรคเบาหวานและแนวทางการรักษาในปัจจุบัน.....	5
ระบาศติวิทยาของโรคเบาหวาน.....	5
สาเหตุและอาการของโรคเบาหวาน.....	6
แนวทางการรักษา.....	6
พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	9
ปัญหาทางจิตใจของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	9
ปัญหาความไม่ร่วมมือในการรักษา.....	11
ทฤษฎีทางสังคมที่ใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	12
แบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ.....	12
ทฤษฎีการกระทำที่อาศัยเหตุผล.....	17
การสร้างและทดสอบเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปและทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน..	20
คุณสมบัติของเครื่องมือวัด.....	20
ความรู้ทั่วไปของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	24
ความหมายของความรู้.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	25
การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อจำกัดของการให้ความรู้.....	44
ทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	46
ความหมายของทัศนคติ.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทัศนคติแก่ผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	49
การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	55
ข้อจำกัดของการเสริมสร้างทัศนคติ.....	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการและผลการวิจัย	
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือ.....	69
วิธีดำเนินการและผลการวิจัย.....	69
ขั้นตอนที่ 2 การทบทวนข้อคำถามของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	71
วิธีดำเนินการและผลการวิจัย.....	71
ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบเครื่องมือ.....	72
การทดสอบขั้นต้น.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	73
ขั้นตอนการทดสอบเครื่องมือ.....	74
วิธีวิเคราะห์ทางสถิติในการทดสอบเครื่องมือ.....	76
สถิติเชิงพรรณนา.....	76
การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	76
การวิเคราะห์ข้อคำถาม.....	78
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว.....	79
การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอน.....	79
ผลการวิจัย.....	80
ข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วย.....	80
วัตถุประสงค์ที่ 1.....	87
ผลจากการศึกษานำร่อง.....	87
ผลสถิติเชิงพรรณนาของข้อคำถาม.....	87
ผลการวิเคราะห์ข้อคำถาม.....	88
วัตถุประสงค์ที่ 2.....	95
ผลจากการศึกษานำร่อง.....	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลสถิติเชิงพรรณนาของข้อความ.....	95
การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	96
การวิเคราะห์ข้อความ.....	97
วัตถุประสงค์ที่ 3.....	109
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว.....	109
วัตถุประสงค์ที่ 4.....	115
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว.....	115
วัตถุประสงค์ที่ 5.....	134
การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอน.....	134
วัตถุประสงค์ที่ 6.....	137
การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอน.....	137
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ป่วยที่ทดสอบเครื่องมือ.....	149
บทที่ 4 การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย	
การอภิปรายผล.....	151
ส่วนที่ 1 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ.....	151
ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับคะแนนจากเครื่องมือวัด	
กับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	160
ส่วนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรค	
เบาหวานที่มีต่อระดับคะแนนจากเครื่องมือวัด.....	169
สรุปผลการวิจัย.....	176
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	180
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	185
รายการอ้างอิง.....	188
ภาคผนวก.....	200
ภาคผนวก ก ข้อคำถามเริ่มแรกของเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปและเครื่องมือวัดทัศนคติ	
ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (70 ข้อ).....	201
ภาคผนวก ข เครื่องมือบันทึกข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	206
ภาคผนวก ค รายนามของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา.....	209

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญและแบบประเมินความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปและเครื่องมือวัดทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	212
ภาคผนวก จ ข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปและเครื่องมือวัดทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวานหลังจากการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (70 ข้อ).....	228
ภาคผนวก ฉ หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	236
ภาคผนวก ช รายงานของโรงพยาบาลที่เข้าร่วมการวิจัย.....	238
ภาคผนวก ซ เอกสารสำหรับให้ความรู้แก่ผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	240
ภาคผนวก ฌ ข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปและเครื่องมือวัดทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวานหลังจากการศึกษานำร่อง (42 ข้อ).....	244
ภาคผนวก ฎ ข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปและเครื่องมือวัดทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวานหลังจากการทดสอบในผู้ป่วยกลุ่มใหญ่ (39 ข้อ).....	253
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	258

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดระดับการควบคุมสุขภาพของตนเอง (HLC) (Weerdt และคณะ, 1990).....	19
2 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (Gilden และคณะ, 1989).....	28
3 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดภาวะทางจิตใจและสังคมของผู้ป่วย โรคเบาหวาน (Gilden และคณะ, 1989).....	28
4 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดการรับรู้และทัศนคติของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (Van Veldhuizen, 1993).....	30
5 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (วัลลา ตันตโยทัย, 2525).....	33
6 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (วนิดา ชุกกลิ่น, 2534).....	34
7 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (DKN) (Dunn และคณะ, 1984).....	39
8 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (IDC) (Garrard และคณะ, 1987).....	40
9 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (Hudmon, Berger และ Weaver, 1994).....	43
10 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความรู้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (DKQ-24) (Garcia และคณะ, 2001).....	44
11 ระดับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคเบาหวานตามเครื่องมือวัดการรับรู้ของผู้ป่วยถึงความรับ ผิดชอบที่มีต่อโรค (PRAS) (Masaki, Okada และ Ota, 1990).....	51
12 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ (วันเพ็ญ วิสุวรรณ, 2527).....	54
13 กลุ่มแนวคิดตาม HBM ของข้อคำถาม 76 ข้อ (Given และคณะ, 1983).....	56
14 ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความเชื่อด้านสุขภาพ (Given และคณะ, 1983).....	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ (ATT 39) (Dunn, Smartt และ Bean, 1986).....58
16	ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดการปรับภาวะอารมณ์ (DEAS-S) (De Leon, 1995)..... 60
17	ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดทัศนคติในด้านการดูแลสุขภาพของผู้ป่วย โรคเบาหวานที่ใช้อินซูลิน (Day, Bodmer และ Dunn, 1996)..... 62
18	ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดภาวะปัญหาและอุปสรรคของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (PAID) (Polonsky และ คณะ, 1995)..... 64
19	ตัวอย่างข้อคำถามของเครื่องมือวัดความร่วมมือของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (DES) (Anderson และคณะ, 2000).....65
20	ข้อมูลคุณลักษณะทางประชากรและข้อมูลสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 811 คน.....81
21	ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของข้อคำถาม (ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฐานฐานนิยม) ของข้อคำถามในเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไปจำนวน 753 คน.....90
22	การวิเคราะห์ข้อคำถามโดยการพิจารณาค่าความเที่ยง K-R 20 ค่า Corrected Item- Total Correlation ค่า Alpha if item deleted ของเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไป จำนวน 21 ข้อ..... 93
23	ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของข้อคำถาม (ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน มัธยฐาน) ของข้อคำถามในเครื่องมือวัดทัศนคติจำนวน 775 คน..... 100
24	ค่า Initial eigenvalue, percentage of variance, cumulative percentages of variance ของ 6 องค์ประกอบแรกที่ได้จากการวิเคราะห์ได้จากเครื่องมือวัดทัศนคติ..... 103
25	ผลของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ของเครื่องมือวัดทัศนคติของผู้ป่วย โรคเบาหวานจำนวน 775 คน..... 105
26	การวิเคราะห์ข้อคำถามของเครื่องมือวัดทัศนคติโดยการพิจารณาค่าความเที่ยง Cronbach's Coefficient Alpha ค่า Corrected Item-Total Correlation ค่า Alpha if item deleted ของเครื่องมือวัดทัศนคติจำนวน 19 ข้อ..... 107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวซึ่งเปรียบเทียบระดับคะแนนของเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ทั่วไป (จำนวน 21 ข้อ) กับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	111
28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวซึ่งเปรียบเทียบระดับคะแนนของเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติเกี่ยวกับเภสัชกร (จำนวน 7 ข้อ) กับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	118
29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวซึ่งเปรียบเทียบระดับคะแนนของเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติเกี่ยวกับสังคมและการปรับตัว (จำนวน 7 ข้อ) กับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	122
30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวซึ่งเปรียบเทียบระดับคะแนนของเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติเกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจเรื่องยาและโรคเบาหวาน (จำนวน 4 ข้อ) กับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	126
31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวซึ่งเปรียบเทียบระดับคะแนนของเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติทั้ง 3 ด้าน (จำนวน 18 ข้อ) กับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	130
32	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่างระดับคะแนนความรู้ทั่วไปกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 699 คน หลังจากการวิเคราะห์โดยใช้ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอนและตัดค่าผิดปกติแล้ว.....	136
33	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่างระดับคะแนนทัศนคติโดยรวมกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 600 คน หลังจากการวิเคราะห์โดยใช้ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอนและตัดค่าผิดปกติแล้ว.....	145
34	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่างระดับคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับเภสัชกรกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 673 คน หลังจากการวิเคราะห์โดยใช้ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอนและตัดค่าผิดปกติแล้ว.....	146
35	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่างระดับคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับสังคมและการปรับตัวกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 583 คน หลังจากการวิเคราะห์โดยใช้ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอนและตัดค่าผิดปกติแล้ว.....	147

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่างระดับคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจเรื่องยาและโรคเบาหวานกับข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานจำนวน 718 คน หลังจากการวิเคราะห์โดยใช้ความถดถอยเชิงพหุแบบเป็นขั้นตอนและตัดค่าผิดปกติแล้ว.....	148
37	สรุปผลการวิจัย.....	177

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
รูปที่ 1 แบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ.....	14
รูปที่ 2 แบบจำลองของทฤษฎีการกระทำที่อาศัยเหตุผล.....	17
รูปที่ 3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง.....	75
รูปที่ 4 สรุปลำดับของการสร้างและทดสอบเครื่องมือวัดความรู้ทั่วไป.....	89
รูปที่ 5 สรุปลำดับของการสร้างและทดสอบเครื่องมือวัดทัศนคติ.....	99
รูปที่ 6 Scree plot ของการวิเคราะห์องค์ประกอบของเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน.....	104
รูปที่ 7 สมการความถดถอยและลำดับของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีต่อระดับคะแนนของ เครื่องมือวัดความรู้ทั่วไป.....	135
รูปที่ 8 สมการความถดถอยและลำดับของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีต่อระดับคะแนนของ เครื่องมือวัดทัศนคติรวมทุกด้าน.....	138
รูปที่ 9 สมการความถดถอยและลำดับของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีต่อระดับคะแนนของ เครื่องมือวัดทัศนคติด้านที่ 1.....	140
รูปที่ 10 สมการความถดถอยและลำดับของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีต่อระดับคะแนนของ เครื่องมือวัดทัศนคติด้านที่ 2.....	142
รูปที่ 11 สมการความถดถอยและลำดับของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการศึกษาความสัมพันธ์เบื้องต้นของข้อมูลคุณลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีต่อระดับคะแนนของ เครื่องมือวัดทัศนคติด้านที่ 3.....	144